

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо організації діяльності уповноважених осіб (координаторів) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі, відповідальних структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі

I. Загальні положення

1.1. Методичні рекомендації щодо організації діяльності уповноважених осіб (координаторів) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі, відповідальних структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі (далі - Методичні рекомендації) розроблено з урахуванням статей 12, 13 Закону України „Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”, Типового положенням про відповідальний підрозділ з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 жовтня 2020 року № 930 „Деякі питання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”.

1.2. Ці Методичні рекомендації підготовлено з метою надання допомоги органам виконавчої влади та визначеним в їх складі уповноваженим особам (координаторам) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі (далі - Уповноважена особа), структурним підрозділам, відповідальним за забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків (далі - Відповідальний структурний підрозділ), для виконання ними завдань, визначених Законом України „Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків” та іншими нормативно-правовими актами України у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

1.3. Методичні рекомендації можуть використовуватися органами місцевого самоврядування.

1.4. У Методичних рекомендаціях терміни вживаються в значеннях, наведених у Бюджетному кодексі України, законах України „Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”, „Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні”, „Про місцеве самоврядування в Україні”,

„Про засади державної регіональної політики”, „Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України”, Національній стратегії із створення безбар’єрного простору в Україні на період до 2030 року, затвердженій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366-р, Порядку залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 року № 153 (зі змінами), Методиці розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації, затвердженій наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31 березня 2016 року № 79 (у редакції наказу від 27 грудня 2018 року № 373), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26 квітня 2016 року за № 632/28762, Методичних рекомендаціях щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 02 січня 2019 року № 1, Інструкції щодо інтеграції гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів, затвердженій наказом Міністерства соціальної політики України від 07 лютого 2020 року № 86, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 лютого 2020 року за № 211/34494.

II. Рекомендації щодо організації діяльності Уповноваженої особи

2.1. Виконання обов’язків Уповноваженої особи відповідно до частини другої статті 12 Закону України „Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків” покладається на одного із заступників керівника Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних (військових) адміністрацій, районних, районних в містах Києві та Севастополі державних (військових) адміністрацій (далі - орган влади).

2.2. Повноваження Уповноважених осіб визначені статтею 13 Закону України „Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”.

2.2.1. Дотримання принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у діяльності органу влади рекомендується забезпечувати шляхом:

застосування гендерних підходів під час розроблення розпорядчих документів, спрямованих на регулювання суспільних відносин, що містять норми права, мають неперсоніфікований характер і розраховані на неодноразове застосування, зокрема, програм соціально-економічного розвитку відповідних територій, галузевих обласних програм та планів дій, програм зайнятості населення, відповідно до Інструкції щодо інтеграції гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів, затвердженої наказом Міністерства соціальної політики України від 07 лютого 2020 року № 86, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 27 лютого 2020 року за № 211/34494;

застосування гендерних підходів у процесах здійснення гуманітарної діяльності, післявоєнного відновлення та розвитку для забезпечення рівної участі у цих процесах жінок і чоловіків, безпеки та рівного доступу різних груп жінок і чоловіків до соціального захисту, адміністративних, соціальних,

медичних, освітніх, культурних послуг, фізичної культури і спорту, працевлаштування та зайнятості, правової допомоги, природних ресурсів, фізичного оточення, транспорту, інформації та зв'язку, інформаційно-комунікаційних технологій і систем, а також до інших об'єктів та послуг як у міських, так і в сільських районах;

вжиття спеціальних тимчасових заходів, спрямованих на усунення юридичної чи фактичної нерівності можливостей жінок і чоловіків щодо реалізації прав і свобод, встановлених Конституцією і законами України, в тому числі для досягнення збалансованого співвідношення жінок і чоловіків у різних сферах трудової діяльності, а також серед різних категорій працівників, зокрема, шляхом встановлення квот та преференцій щодо працевлаштування жінок на високооплачувані робочі місця, призначення на керівні посади, до складу наглядових рад, де жінки недостатньо представлені, організації проведення навчань для жінок, які повертаються із відпустки по догляду за дитиною, тощо;

забезпечення за можливості паритетного представництва жінок і чоловіків у складі делегацій, консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, служб та комісій, що створені при органі влади;

застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі, забезпечення проведення конкурсів проектів, які фінансуються за рахунок коштів місцевих бюджетів та спрямовані на регулювання суспільних відносин, з урахуванням гендерних аспектів;

включення до колективних договорів та угод положень, передбачених Методичними рекомендаціями щодо внесення до колективних договорів та угод положень, спрямованих на забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків у трудових відносинах, затвердженими наказом Міністерства соціальної політики України від 29 січня 2020 року № 56;

проведення періодичних гендерних аудитів (абзац дванадцятий пункту 3.2);

розроблення внутрішніх правил, процедур та кадрової політики для впровадження політики рівності та недискримінації на робочому місці, зокрема, стосовно доступу до працевлаштування, розвитку кар'єри, професійного навчання, створення умов для поєднання жінками та чоловіками професійних і сімейних обов'язків та рівної оплати за рівноцінну працю, рівного доступу до отримання компенсацій та допомоги, протидії сексуальним домаганням на робочому місці, мобінгу, сексизму. Рекомендується при розробленні внутрішніх правил, процедур та кадрової політики в органі влади брати до уваги результати проведених гендерних аудитів;

включення завдань, спрямованих на скорочення гендерної нерівності, до вимог проведення конкурсів проектів, які фінансуються за рахунок коштів місцевих бюджетів та спрямовані на регулювання суспільних відносин, а також до проектів міжнародної технічної допомоги, які реалізуються на відповідній території.

2.2.2. Уповноваженій особі рекомендується ініціювати на відповідній території збір та аналіз адміністративних даних та даних, які отримуються в ході досліджень, щодо різних сфер життєдіяльності суспільства з розподілом за статтю, віковими групами, місцем проживання та іншими необхідними

ознаками, зокрема наявністю інвалідності або належністю до маломобільних груп населення, етнічним походженням, зокрема, щодо осіб, які опинились у складних життєвих обставинах, внутрішньо переміщених осіб, учасників бойових дій, ветеранів; аналіз показників ефективності роботи спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб (від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, сексуального насильства, пов'язаного зі збройним конфліктом). Результати такого аналізу рекомендується відображати у гендерному портреті області / міста для його використання при підготовці інформації щодо суспільно-політичного, соціально-економічного, екологічного та іншого становища на відповідній території, проектів програм соціально-економічного розвитку.

До проведення аналізу стану забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на відповідній території рекомендується залучати радника з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі.

2.2.3. Уповноваженій особі рекомендується координувати діяльність органів влади на відповідній території щодо моніторингу дотримання:

Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та Факультативного протоколу до неї, Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, ратифікованої Законом України від 20 червня 2022 року № 2319-ІХ, Пекінської платформи дій, резолюції Ради Безпеки ООН № 1325 „Жінки, мир, безпека” та пов'язаних із нею резолюцій Ради Безпеки ООН, інших міжнародно-правових документів у сфері забезпечення гендерної рівності;

законів України „Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”, „Про запобігання та протидію домашньому насильству”;

Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 року № 752-р;

Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.12.2022 № 1163-р;

Концепції комунікації у сфері гендерної рівності, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.09.2022 № 1128-р;

національних планів дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 „Жінки, мир, безпека” та інших нормативно-правих актів у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.

2.2.4. Уповноважена особа може брати участь у засіданнях Комісії з питань координації взаємодії органів виконавчої влади щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, утвореної згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 02 вересня 2020 року № 784 (зі змінами).

2.2.5. Інформаційно-просвітницьку діяльність з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, протидії усім формам дискримінації за ознакою статі Уповноваженій особі рекомендується здійснювати шляхом:

висвітлення на офіційному веб-сайті та у соціальних мережах органу влади інформації про ключові концепції забезпечення рівних прав та можливостей

жінок і чоловіків, хід реалізації державної політики у цій сфері на відповідній території, механізми захисту прав, переваги для різних груп жінок і чоловіків, дівчат і хлопців від впровадження гендерної політики, про мережу та доступні послуги, які можна отримати у загальних та спеціалізованих службах підтримки постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, сексуального насильства, пов'язаного зі збройним конфліктом, які діють на відповідній території (у тому числі контактні дані таких служб, розповсюдження яких передбачено законодавством, статистичну інформацію про їхню кількість та результати їхньої діяльності), про кращий досвід інтеграції гендерних підходів на рівні територіальних громад, а також гендерний портрет відповідної території, результати моніторингів (пункт 2.5), досліджень та гендерних аудитів;

надання інтерв'ю щодо реалізації державної політики у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, протидії дискримінації та насильству за ознакою статі, сексуальному насильству, пов'язаному зі збройним конфліктом, на відповідній території, забезпечення об'єктивного ставлення до жінок та недопущення сексистських висловлювань та поширення гендерних стереотипів;

використання гендерно чутливої та недискримінаційної лексики, фемінітивів, уникнення стереотипних зображень жінок і чоловіків, зокрема, при зверненнях, привітаннях з нагоди державних свят та річниць;

проведення тематичних інформаційно-просвітницьких акцій, зокрема, в межах міжнародної кампанії „16 днів проти насильства”.

2.2.6. Для розгляду заяв або скарг щодо дискримінації за ознакою статі та іншими ознаками, сексуальних домагань, насильства за ознакою статі під час здійснення працівниками трудової діяльності та реагування на них в органі влади за рішенням голови місцевої державної адміністрації можуть утворюватися постійні або тимчасові консультативні та інші допоміжні органи. Рекомендується організувати проведення в органі влади незалежних опитувань працівників з питань дискримінації на робочому місці, зокрема, щодо доступу до робочих місць, їх інклюзивності, з питань кар'єрного розвитку, професійного навчання, умов зайнятості, зокрема оплати праці, можливостей поїздок у службові відрядження та соціального забезпечення. Таке опитування може бути проведене у межах гендерного аудиту або окремо. Також рекомендується інформувати щонайменше раз на рік працівників органу влади про забезпечення рівноправності чоловіків і жінок, зокрема, щодо представленості чоловіків і жінок на різних категоріях посад, оплати їхньої праці та різниці в оплаті праці, а також можливих заходів із урахування потреб працівників.

2.2.7. Уповноваженій особі рекомендується сприяти в організації навчання працівників структурних підрозділів органу влади з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, протидії дискримінації за ознакою статі.

2.3. Для виконання завдань, визначених для Уповноваженої особи, рекомендується:

забезпечити співпрацю з Урядовою уповноваженою з питань гендерної політики, Міністерством соціальної політики України;

забезпечити безпосереднє підпорядкування такій особі Відповідального структурного підрозділу;

призначити радника з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі (далі - радник);

координувати діяльність консультативно-дорадчих органів, міжвідомчих робочих груп з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі (далі - консультативно-дорадчі органи та робочі групи) (рекомендований склад таких органів та груп зазначено в абзаці тринадцятому пункту 3.2);

встановити партнерські відносини із соціально відповідальним бізнесом, громадськими об'єднаннями та партнерами з розвитку, діяльність яких спрямована на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

забезпечити взаємодію Відповідального структурного підрозділу з радником.

III. Рекомендації щодо організації діяльності Відповідального структурного підрозділу

3.1. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 09 жовтня 2020 року № 930 „Деякі питання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків” органи влади для виконання в межах компетенції завдань, пов'язаних із забезпеченням рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, створюють у своєму складі або в складі самостійного структурного підрозділу органу влади підрозділи, які відповідають за забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

3.2. Відповідальному структурному підрозділу рекомендується за координацією Уповноваженої особи забезпечити реалізацію державної політики у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на відповідній території усіма структурними підрозділами органу влади в межах їхньої компетенції. Зокрема, рекомендується:

забезпечувати організацію проведення заходів для скорочення гендерної нерівності у різних сферах життєдіяльності суспільства шляхом:

проведення моніторингу щодо врахування принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у розпорядчих документах у різних сферах життєдіяльності суспільства (публічного управління, освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури та мистецтва, фізичної культури та спорту, будівництва та архітектури, праці та зайнятості, транспорту та зв'язку, безпеки та правопорядку, екології, тощо) (спільно зі структурним підрозділом органу влади з юридичних питань) та надання відповідних пропозицій головним розробникам. Працівникам структурного підрозділу органу влади з юридичних питань рекомендовано пройти навчання з питань проведення гендерно-правової експертизи;

узагальнення та аналізу інформації щодо виконання структурними підрозділами органу влади, органами місцевого самоврядування завдань, визначених для обласних, Київської міської держадміністрацій, органів місцевого самоврядування нормативно-правовими актами та місцевими планами (програмами) у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; організації роботи консультативно-дорадчих органів та робочих груп з питань:

розроблення проектів місцевих планів дій з виконання Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 року № 752, національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 „Жінки, мир, безпека” та інших розпорядчих документів у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, а також здійснення оцінки та моніторингу їх виконання;

надання пропозицій до проектів нормативно-правових актів з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі, сексуальному насильству, пов'язаному зі збройним конфліктом;

розроблення гендерного портрета області / міста / територіальної громади. Джерелом інформації для гендерного портрета можуть бути статистичні та адміністративні дані, результати досліджень, проведених на відповідній території;

застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі. Врахування гендерних аспектів у процесі планування, виконання та звітування про виконання місцевих та цільових бюджетних програм передбачено Методичними рекомендаціями щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 02 січня 2019 року № 1;

розгляду звернень за фактами дискримінації за ознакою статі;

застосування позитивних дій (абзац четвертий пункту 2.3);

проведення гендерного аудиту з урахуванням Методичних рекомендацій щодо проведення гендерного аудиту підприємствами, установами та організаціями затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 09 серпня 2021 року № 448. За результатами проведення гендерного аудиту рекомендується підготувати проект плану заходів для розв'язання виявлених проблем у сфері забезпечення гендерної рівності, який подається Уповноваженій особі. До плану рекомендується включити заходи щодо коригування положень розділів колективних договорів / угод, спрямованих на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, шляхом внесення до них відповідних змін і доповнень.

До складу консультативно-дорадчих органів та робочих груп рекомендується включати депутатів місцевих рад, фахівців відповідних структурних підрозділів органу влади, радника з питань забезпечення рівних

прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі, представників сектору безпеки та оборони, представників органів місцевого самоврядування, регіонального представництва Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, наукових установ, центрів гендерної освіти, громадських об'єднань та партнерів з розвитку, які працюють у сфері забезпечення прав людини, рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, сексуальному насильству, пов'язаному зі збройним конфліктом, представляють інтереси вразливих груп жінок і чоловіків з урахуванням тематики питань, які будуть розглядатися.

При розробленні місцевих планів дій з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків також рекомендується організовувати публічні консультації із залученням представників / представниць цільових груп жінок і чоловіків.

3.3. Для отримання даних, яких не вистачає для оцінювання становища жінок і чоловіків та / або їхніх груп, а також якісних показників для оцінювання ефективності виконання місцевих планів дій з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків Відповідальному структурному підрозділу рекомендується організовувати проведення досліджень, зокрема опитувань, співпрацюючи з науковими установами, закладами вищої освіти, розташованими на відповідній території, громадськими об'єднаннями та партнерами з розвитку.

Результати досліджень рекомендується розміщувати на офіційному веб-сайті органу влади, а також надсилати Міністерству соціальної політики України для їхнього розміщення на офіційному веб-сайті Мінсоцполітики у розділі „Гендерна політика”.

Разом з тим відсутність необхідних даних, які характеризують становище різних груп дівчат і хлопців, жінок і чоловіків, для визначення шляхів розв'язання проблем, які існують на відповідній території, може свідчити про необхідність запровадження нових та / або перегляду тих, що застосовуються, форм адміністративної звітності. Відповідальному структурному підрозділу рекомендується вносити узгоджені з Уповноваженою особою пропозиції щодо таких змін іншим структурним підрозділам органу влади.

3.4. З метою створення умов для поєднання працівниками органу влади професійних і сімейних обов'язків Відповідальний структурний підрозділ може ініціювати створення у приміщеннях органу влади та його структурних підрозділів кімнат грудного вигодовування, а також дитячих кімнат. Положення про діяльність дитячих кімнат в установах та організаціях затверджено наказом Міністерства соціальної політики України від 19 квітня 2022 року № 136, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 24 травня 2022 року за № 557/37893.

Потреби в їх створенні можуть бути визначені за результатами проведення гендерного аудиту або окремого опитування працівників / працівниць щодо покращення умов їхньої роботи.

3.5. Для надання методично-консультативної допомоги структурним підрозділам органу влади, а також територіальним громадам з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків рекомендується використовувати збірник „Гендерна політика в нормативно-правових документах”

(<https://www.kmu.gov.Ua/storage/app/sites/1/18%20-%20Department/18%20-%20PDF/02.2021/genderna-polityka.pdf>), Методичні рекомендації з реалізації гендерного підходу та підходу, що базується на дотриманні прав людини, на рівні територіальних громад, затверджені наказом Міністерства соціальної політики України від 27 грудня 2022 року № 359.

3.6. Для виконання завдань, визначених для Відповідального структурного підрозділу, рекомендується забезпечити взаємодію з радником з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі, іншими структурними підрозділами органу влади, органами місцевого самоврядування, правоохоронними органами, обласною прокуратурою, міжрегіональним управлінням Державної служби з питань праці, регіональним представництвом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, регіональним центром підвищення кваліфікації, громадськими об'єднаннями та партнерами з розвитку, установами, організаціями, діяльність яких спрямована на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги, науковими установами, організаціями профспілок та роботодавців.

3.7. Відповідальному структурному підрозділу рекомендується співпрацювати з підрозділами комунікації та взаємодії з громадськістю щодо висвітлення питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Зокрема, в частині:

впровадження планів заходів з реалізації Концепції комунікації у сфері гендерної рівності;

утворення та забезпечення постійного наповнення на офіційному веб-сайті органу влади окремих розділів щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі;

розміщення на офіційному веб-сайті органу влади рівної кількості зображень жінок і чоловіків, які спростовують гендерні стереотипи;

висвітлення питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у різних сферах життєдіяльності суспільства, багатогранної ролі жінок для уникнення стереотипів та дискримінації з використанням гендерно чутливої та недискримінаційної лексики, фемінітивів при наданні інтерв'ю медіа;

проведення контент-аналізу місцевих медіаресурсів щодо поширеності сексистських висловлювань та наявності гендерних стереотипів, а також заохочення медіаресурсів, які їх не допускають.

При проведенні просвітницької діяльності структурними підрозділами органу влади рекомендується застосовувати релевантні канали комунікації з різними групами дівчат і хлопців, жінок і чоловіків (зокрема, з особами з

порушеннями слуху, зору, з людьми похилого віку, мешканцями сільських та гірських місцевостей).

3.8. Відповідальному структурному підрозділу рекомендується співпрацювати з міжрегіональним управлінням Державної служби з питань праці, організаціями профспілок та роботодавців щодо заохочення роботодавців до реалізації принципу рівного ставлення та рівних можливостей для чоловіків і жінок на робочому місці, у доступі до працевлаштування, професійного навчання та розвитку кар'єри, зокрема, створення внутрішніх механізмів реагування на випадки дискримінації за ознакою статі, в тому числі в оплаті праці за працю рівної цінності, протидії сексуальним домаганням на робочому місці, мобінгу, створення умов для поєднання працівниками професійних та сімейних обов'язків.

3.9. Відповідальному структурному підрозділу рекомендується співпрацювати з регіональним центром підвищення кваліфікації для організації навчальних заходів з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, зокрема, щодо:

- застосування у діяльності державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування гендерних підходів, зокрема гендерного аналізу, гендерної статистики, проведення моніторингів;

- впровадження порядку денного „Жінки, мир, безпека”;

- застосування гендерних підходів у гуманітарній діяльності та при післявоєнному відновленні та розвитку;

- проведення гендерно-правової експертизи;

- проведення гендерних аудитів;

- запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, сексуальному насильству, пов'язаному зі збройним конфліктом;

- запобігання та протидії дискримінації за ознакою статі у сфері праці, зокрема сексуальним домаганням.

До проведення навчань регіональні центри підвищення кваліфікації можуть залучати партнерів з розвитку, громадські об'єднання, які працюють у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, центри гендерної освіти при закладах вищої освіти.

3.10. Відповідальний структурний підрозділ може надавати структурним підрозділам з питань освіти, іншим структурним підрозділам органу влади рекомендації з урахування гендерних аспектів щодо проведення консультацій з власниками / засновниками установ догляду за дітьми різного підпорядкування та форм власності, які діють на відповідній території, для забезпечення доступних соціально-побутових послуг, включаючи догляд за малолітніми дітьми, організацію дошкільного виховання та забезпечення дитячого дозвілля, визначення викликів та перешкод у їхній діяльності.